

6. 10. 2005

ID: 36356

Náhrada škody

Znalost přesné výše škody není podmínkou pro dohodu mezi škůdcem a poškozeným o způsobu její náhrady, přesná výše škody není dána samotnou fakturou za opravu věci.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 328/2003, ze dne 20.1.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce J. H. proti žalovanému J. G., zastoupenému advokátem, o 22.892,70 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 12 C 506/99, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. září 2002, č. j. 36 Co 166/2002-173, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. září 2002, č. j. 36 Co 166/2002-173, a rozsudek Okresního soudu v České Lípě ze dne 25. ledna 2002, č. j. 12 C 506/99, s výjimkou výroků, jimiž byla žaloba zamítnuta, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v České Lípě k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v České Lípě rozsudkem ze dne 4. 10. 2000, č. j. 21 C 506/99-83, zamítl žalobu na zaplacení částky 22.892,70 Kč s příslušenstvím, požadované z titulu náhrady škody, a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vycházel ze zjištění, že žalovaný zavinil dne 3. 8. 1998 dopravní nehodu, při níž byl poškozen automobil žalobce VW Golf, který žalovaný na žádost žalobce řídil a v němž žalobce jel jako spolujezdec. Žalovanému byla za přestupek uložena pokuta 1.000,- Kč a ve stejné výši byla uložena i žalobci, který jako provozovatel vozidla dovolil, aby k jízdě bylo použito jeho vozidlo VW Golf bez platného povolení, které neodpovídalo podmínkám provozu na pozemních komunikacích, a sám ve vozidle jel jako spolujezdec. Okresní soud dovodil, že žalobci vznikla škoda, za kterou podle § 427 obč. zák. odpovídá žalovaný. Žalobce nechal vůz opravit u firmy A. V. a na žalovaném požadoval náhradu škody ve výši, která mu byla vyfakturována, sníženou o částku účtovanou za opravu nesouvisející s nehodou. Soud na základě výpovědi žalovaného a svědků J. G. a A. K. vzal za prokázané, že mezi žalobcem a žalovaným došlo k uzavření dohody o narovnání (§ 585 obč. zák.), podle níž místo peněžité náhrady byl žalobci bezplatně opraven otcem žalovaného jiný žabobcův automobil (Š 1203). Na fakturu za tuto opravu, vystavenou dne 28. 9. 1998 na částku 22.680,60 Kč, otec žalovaného napsal, že bylo zaplaceno hotově dne 12. 10. 1998, ačkoli žalobce ve skutečnosti opravu neplatil.

K odvolání žalobce Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 3. 4. 2001, č. j. 29 Co 620/2000-115, rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Soudu prvního stupně vytkl nesprávné hodnocení důkazů a z toho vyplývající nesprávné závěry právní. Odpovědnost žalovaného, který jako řidič způsobil škodu na voze žalobce, dovodil podle § 427 obč. zák. Pokud jde o dohodu o narovnání podle ust. § 585 obč. zák., poukázal na rozporná tvrzení ve výpovědích účastníků a svědků, s nimiž se soud prvního stupně při hodnocení důkazů z hlediska jejich věrohodnosti řádně nevypořádal, a nechal v úvahu zejména listinné důkazy - fakturu za opravu vozu Š 1203 a za opravu vozu VW Golf. Uložil soudu prvního stupně, aby odstranil vady při hodnocení důkazů, a vyslovil závazný právní názor, že k dohodě o narovnání mezi účastníky nemohlo dne 12. 10. 1998 dojít, jelikož faktura za opravu vozu VW Golf byla žalobci vystavena firmou A. V. až dne 30. 10. 1998 a žalobce předtím nemohl znát cenu opravy a neznal tedy ještě výši škody, proto nelze mít za prokázané, že by škoda byla žalobci nahrazena způsobem vyplývajícím z dohody, kterou soud prvního stupně kvalifikoval jako narovnání.

Okresní soud v České Lípě rozsudkem ze dne 25. 1. 2002, č. j. 12 C 506/99-141, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 22.431,50 Kč s 15% úrokem z prodlení z této částky od 6. 1. 1999 do zaplacení, zamítl žalobu na přiznání dalšího 6% úroku z této částky od 6. 1. 1999 do zaplacení a na zaplacení částky 461,20 Kč s příslušenstvím a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Ve smyslu právního názoru odvolacího soudu znovu zhodnotil výpovědi svědků a účastníků ohledně ústní dohody o narovnání a vzhledem k tomu, že faktura za opravu vozu VW Golf byla vystavena až dne 30. 10. 1998, takže dne 12. 10. 1998 nemohlo k tvrzené dohodě dojít, když toho dne nebyla ještě žalobci známa výše škody na vozidle, okresní soud dovodil, že k dohodě o náhradě škody mezi účastníky nedošlo. Protože žalovaný jako řidič vozidla odpovídá žalobci za škodu způsobenou na jeho voze VW Golf podle § 427 obč. zák., uložil mu zaplatit 22.431,50 Kč, tj. fakturovanou částku za opravu po odečtení částek za práce nesouvisejících s nehodou, a ve

zbytku žalobu zamítl.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 25. 9. 2002, č. j. 36 Co 166/2002-173, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích napadených odvoláním a rozhodl o náhradě nákladů dovolacího řízení. Správným shledal jak posouzení odpovědnosti žalovaného podle § 427 obč. zák., tak i závěr soudu prvního stupně, že dohoda o jiném než v zákoně (§ 442 odst. 2 obč. zák.) uvedeném způsobu náhrady škody nemohla být uzavřena, neboť k tomu mělo dojít dříve, než byla vystavena faktura za opravu poškozeného vozu a byla tak zjištěna výše škody. Námitky žalovaného proti skutkovému závěru a proti výši škody neuznal za důvodné a důkazně podložené.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ust. § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. Namítá nesprávné právní posouzení věci dle ust. § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. spočívající v názoru vysloveném již ve zrušujícím usnesení odvolacího soudu, že mezi účastníky nemohlo dojít k dohodě o narovnání z důvodu, že výše škody daná cenou opravy byla žalobci známa až vystavením faktury 30. 10. 1998. Poukazuje na to, že z faktury vystavené firmou A. V. vyplývá, že oprava byla objednána dne 20. 8. 1998, již tehdy musela být žalobci sdělena předběžná cena opravy, a podle rozpisu prací na faktuře byla oprava dokončena nejpozději dne 21. 9. 1998. Faktura pak byla vystavena až při placení v hotovosti, cenu opravy však žalobce znal již předtím, sdělil ji otci žalovaného a následně došlo k uzavření dohody. Dále namítá, že soud nevzal v úvahu minimálně 50% spoluzavinění žalobce, který naprosto nezkušenému řidiči přenechal vozidlo bez SPZ nezpůsobilé k jízdě na veřejných komunikacích. Navrhl zrušení rozsudků soudů obou stupňů a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení, zastoupeným advokátem ve smyslu § 241 o. s. ř., věc projednal podle § 242 odst. 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání, které je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř., je důvodné.

Především nelze souhlasit s právním názorem soudů obou stupňů, že řidič motorového vozidla, který v důsledku porušení povinností řidiče způsobil jinému škodu, odpovídá za ni podle § 427 obč. zák., tedy objektivně. Ust. § 427 obč. zák., které upravuje odpovědnost provozovatele za škodu vyvolanou zvláštní povahou provozu dopravního prostředku, lze aplikovat na nároky poškozených na náhradu škody proti provozovateli dopravního prostředku, jehož provozem jim byla škoda způsobena, a nikoliv na nároky na náhradu škody proti jiným osobám, které škodu způsobily prošením právních povinností. Ten, kdo je provozovatelem dopravního prostředku, jímž byla způsobena škoda, odpovídá za ni objektivně (bez ohledu na zavinění) podle § 427 obč. zák., avšak řidič motorového vozidla, který porušením pravidel silničního provozu způsobil škodu, odpovídá za ni podle § 420 obč. zák., a to jak ve vztahu k třetím osobám, tak i ve vztahu k vlastníku poškozeného vozu (provozovateli).

Podstatným pro rozhodnutí soudu prvního i druhého stupně byl však závazný právní názor, vyslovený ve zrušujícím usnesení odvolacího soudu ze dne 3. 4. 2001, č. j. 29 Co 620/2000-115, že vzhledem k datu vystavení faktury za opravu poškozeného vozu VW Golf (dne 30. 10. 1998) je dohoda účastníků (dne 12. 10. 1998) o způsobu náhrady škody vyloučena, neboť žalobce (poškozený) nemohl již 12. 10. 1998 znát cenu opravy vozu, a tedy ani přesnou výši škody. S tímto názorem odvolacího soudu nelze souhlasit. Předpokladem dohody o narovnání (§ 585 obč. zák.) je totiž spornost či pochybnost práva mezi účastníky a nikoliv přesná výše pohledávky z titulu náhrady škody. Podstata narovnání tkví v tom, že dosavadní sporný závazek se ruší a nahrazuje se závazkem novým, přičemž není podstatné, zda spornost či pochybnost se váže k základu nároku (v daném případě nároku na náhradu škody) či k jeho výši.

Vzhledem k tomu, že škoda, jejíž náhrady se žalobce domáhá, spočívá v poškození jeho vozu, je zřejmé, že skutečná škoda způsobená na věci (tj. újma, které nastala v majetkové sféře poškozeného a která znamená zmenšení jeho majetkového stavu oproti stavu před škodnou událostí) vznikla žalobci již samotným poškozením jeho vozu, neboť v důsledku tohoto poškození se jeho majetkový stav jako vlastníka vozu snížil, a to bez ohledu na to, zda již vynaložil prostředky na uvedení věci do stavu před poškozením či nikoliv. Z hlediska vzniku odpovědnostního vztahu mezi škůdcem a poškozeným není proto podstatné, zda poškozená věc již byla opravena či nikoliv, popř. jakým způsobem vlastník s poškozenou věcí naloží. Z tohoto odpovědnostního vztahu pak vzniká právo poškozeného na náhradu škody proti škůdci, tedy právo, kterým i za podmínek § 585 a násl. obč. zák. lze smluvně disponovat. Vědomost o přesné výši škody není předpokladem vzniku odpovědnosti za škodu a tedy ani vzniku práva poškozeného na náhradu škody proti tomu, kdo ji způsobil. Proto ani neznalost přesné výše škody nemůže být překážkou k uzavření dohody mezi poškozeným a škůdcem ohledně náhrady škody, a to ať by šlo o dohodu o narovnání ve smyslu § 585 obč. zák., nebo o privativní novaci (§ 570 obč. zák.), event. kumulativní novaci (§ 516 obč. zák.).

Kromě toho, že znalost přesné výše škody není podmínkou pro dohodu mezi škůdcem a poškozeným o způsobu její náhrady, je třeba též poznamenat, že přesná výše škody není dána samotnou fakturou za opravu věci. Náhrada

skutečné škody představuje majetkové hodnoty, jež je třeba vynaložit na uvedení věci do předešlého stavu. Aby poškozený mohl svůj nárok na náhradu škody uplatnit žalobou u soudu - a tím spíše, aby o její náhradě mohl uzavřít dohodu s osobou za ni odpovědnou, není třeba, aby znal rozsah (výši) škody přesně (z vyúčtování provedené opravy či na základě odborného posudku). O výši škody se dozvídá již tehdy, když zjistí skutkové okolnosti, z nichž lze orientačně (přibližně) dovodit rozsah majetkové újmy vyjádřitelné v penězích, a to alespoň v přibližné sumě.

Jak vyplývá ze shora uvedeného, vystavení faktury firmou A. V. dne 30. 10. 1998 není skutečností rozhodnou pro posouzení toho, zda účastníci mohli či nemohli dne 12. 10. 1998 uzavřít dohodu o tom, jakým způsobem žalovaný nahradí žalobci škodu způsobenou na jeho voze.

Protože napadené rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení, Nejvyšší soud jako soud dovolací toto rozhodnutí zrušil (§ 243b odst. 2, věta za středníkem, o. s. ř.).

Jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně, dovolací soud zrušil i toto rozhodnutí v uvedeném rozsahu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělků \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)
- [Bolestné](#)
- [Blankosměnka](#)
- [Nájem](#)